

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 172/05-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 14. júna 2005 predbežne prerokoval sťažnosť MUDr. D. B., bytom B., ktorou namietal porušenie jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 23 C 306/04, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť MUDr. D. B. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. apríla 2005 doručená sťažnosť MUDr. D. B. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 23 C 306/04.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ podal 29. septembra 2004 na okresnom súde žalobu o náhradu škody a zaplatenie nemajetkovej ujmy. Konanie v tejto právnej veci sťažovateľa je vedené na okresnom súde pod uvedenou spisovou značkou.

Okresný súd nariadil termín prvého pojednávania na 21. marec 2005. Podľa sťažovateľa *„Zákonný sudca (...) odmietol pojednávať s tým, že sa dozvedel o navrhovateľovi, že je v konaní o spôsobilosti samostatného konania a spôsobilosti ako takej. Pritom však sudca nepredložil žiadne súdne rozhodnutie o odňatí spôsobilosti navrhovateľovi“*.

Sťažovateľ ďalej uvádza, že podnet na začatie konania na obmedzenie, resp. pozbavenie jeho spôsobilosti na právne úkony podala sudkyňa okresného súdu, ktorá v súvislosti s tým *„... bezdôvodne odmieta konať...“* v inej jeho veci vedenej na tomto súde.

Sťažovateľ sa zmieňuje aj o sťažnosti na nekonanie zákonného sudcu, ktorú podal predsedovi okresného súdu 22. marca 2005 a v ktorej vyjadril názor, že mal vopred informovať účastníkov konania o tom, že sa pojednávanie nariadené na 21. jún 2005 neuskutoční.

Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd vo veci samej takto rozhodol:

„I. Okresný súd Žilina, Moyzesova 20, 010 59 Žilina v konaní 23 C 306/04 porušil MUDr. D. B., bytom B., jeho ústavné právo, ktoré zaručuje čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky – právo na súdnu ochranu, čl. 48 ods. 2 – prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov.

II. Priznáva MUDr. D. B., bytom B., primerané finančné zadosťučinenie vo výške 100 000 Sk.“

Osobitným podaním doručeným ústavnému súdu súčasne so sťažnosťou požiadal sťažovateľ o ustanovenie právneho zástupcu v konaní o jeho sťažnosti pred ústavným

súdom poukazujúc na to, že je invalidným dôchodcom a jeho jediným zdrojom príjmu je invalidný dôchodok.

V súvislosti s prípravou predbežného prerokovania sťažnosti podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) si ústavný súd vyžiadal súvisiaci spis okresného súdu, ktorý mu bol doručený 8. júna 2005.

Z preskúmaného spisu vyplýva, že po doručení žaloby sťažovateľa (29. septembra 2004) zaslal okresný súd 9. novembra 2004 jej odpis žalovanému s tým, aby sa k nej vyjadril v lehote 15 dní. Požadované vyjadrenie doručil žalovaný okresnému súdu 25. novembra 2004. Ďalším úkonom okresného súdu v predmetnej veci bolo nariadenie termínu pojednávania 1. decembra 2004 na 21. marec 2005. Podaním z 11. decembra 2004 doručeným okresnému súdu 15. decembra 2004 zmenil sťažovateľ návrh na rozhodnutie vo veci samej a 10. januára 2005 mu predložil dôkaz o doručení zásielky žalovanému (uplatnenie reklamácie). Dňa 23. februára 2005 doručil sťažovateľ okresnému súdu návrh na dokazovanie.

Zo zápisnice z pojednávania na okresnom súde konaného 21. marca 2005 okrem iného vyplýva, že *„Prítomní boli oboznámení so zisteniami súdu v prejednávanej veci na tunajšom súde pod sp. zn. 17 C 100/03. Z obsahu tohto spisu bolo zistené, že v tejto veci bol podaný podnet na začatie konania o obmedzenie spôsobilosti na právne úkony dňa 10. 5. 2004 na základe uznesenia vyšetrovateľa OO PZ M. zo dňa 8. 10. 2002. Z obsahu tohto uznesenia vyplýva, že konajúca sudkyňa mala pochybnosti o procesnej spôsobilosti účastníka konania. Okresný súd v Bratislave oznámil Okresnému súdu v Žiline, že obsah uznesenia, ktorý je prílohou listu a informácie v ňom obsiahnuté vyhodnotil ako nedostatočné na to, aby začal konanie spôsobilosti na právne úkony. Žiadal Okresný súd v Žiline o zaslanie znaleckého posudku, na ktorý sa mal odvolávať. Znalecký posudok však v spise nie je a nikdy k tomuto ani nebol pripojený, keďže sa jedná o civilnú vec. Na znalecký posudok sa odvoláva len uznesenie vyšetrovateľa, ktorým bolo zastavené*

trestné stíhanie navrhovateľa pre trestný čin útoku na verejného činiteľa. Listom zo dňa 28. 1. 2005 sa predseda Okresného súdu v Žiline obrátil na predsedníčku Okresného súdu Bratislava 2 o podanie stanoviska, keďže vo veci bol podaný podnet, avšak doposiaľ nebolo doručené rozhodnutie o výsledku konania.“

K uvedeným zisteniam sa sťažovateľ vyjadril v tom zmysle, že podnet na začatie konania na obmedzenie, resp. pozbavenie jeho spôsobilosti na právne úkony podaný okresným súdom považuje za nedôvodný, keďže „... rozhodnutie vyšetrovateľa OO PZ M. bolo zrušené, nahradené iným rozhodnutím. Trestné stíhanie už bolo navždy, naveky zastavené“. Z toho dôvodu sa sťažovateľ necíti byť procesne nespôsobilý na to, aby sám v konaní pred okresným súdom mohol vystupovať ako účastník. Zároveň na otázku súdu sťažovateľ uviedol, že „Rozhodnutie, ktorým malo byť rozhodnutie vyšetrovateľa nahradené, som ochotný zaslať súdu do 10 dní“.

Na záver pojednávania súd prítomným účastníkom vysvetlil, že „... za daného stavu neboli ešte odstránené pochybnosti o tom, či navrhovateľ môže procesne vystupovať, či sú tu dôvody na začatie opatrovníckeho konania“.

Na základe toho okresný súd pojednávanie odročil na neurčito s tým, že sťažovateľ v stanovenej lehote zašle súdu uvedené rozhodnutie. Po oboznámení sa s ním a vyhodnotení situácie bude v prípade odstránenia pochybností o procesnej spôsobilosti konať so sťažovateľom ako účastníkom konania a nariadi termín pojednávania.

Dňa 30. marca 2005 bolo okresnému súdu doručené podanie sťažovateľa označené ako „Žiadosť o zákonné konanie a dodržiavanie zákona Občiansky súdny poriadok s poslednou novelou účinnou od 01. 10. 2004“.

Dňa 6. apríla 2005 okresný súd požiadal Okresný úrad justičnej polície Policajného zboru M. o zaslanie spisového materiálu sp. zn. ČVS: OUJP-67/2002 Ua, resp. ak by tento spis nebolo možné poskytnúť, o zaslanie znaleckého posudku vypracovaného 28. septembra 2002 znalcom z odvetvia psychiatrie ohľadne sťažovateľa. Požadovaný znalecký posudok

bol okresnému súdu doručený 21. apríla 2005. S prihliadnutím na závery predmetného posudku podal okresný súd 11. mája 2005 Okresnému súdu Bratislava II podnet na začatie konania o spôsobilosti na právne úkony sťažovateľa.

II.

Podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj sťažnosť, ktorá je zjavne neopodstatnená.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, alebo z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť je preto možné považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (napr. I. ÚS 27/04, I. ÚS 25/05).

K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy)

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde (...).

Sťažovateľ vidí porušenie označeného základného práva v tom, že aj keď boli podľa neho v jeho právnej veci splnené všetky podmienky konania, okresný súd odmietol 21. marca 2005 pokračovať v nariadenom pojednávaní, keďže sa o ňom dozvedel, „... že je v konaní o spôsobilosti samostatného konania a spôsobilosti ako takej. Pritom však sudca nepredložil žiadne súdne rozhodnutie o odňatí spôsobilosti navrhovateľovi“.

Ústavný súd už v rámci svojej judikatúry vyslovil, že obsahom základného práva na súdnu ochranu je umožniť každému reálny prístup k súdu, pričom tomuto základnému právu zodpovedá povinnosť súdu o veci konať a rozhodnúť (napr. II. ÚS 88/01).

Podľa názoru ústavného súdu sťažovateľ nepreukázal, že by postup okresného súdu, ktorý po prijatí návrhu na začatie konania v predmetnom konaní postupoval smerom k prerokovaniu a rozhodnutiu veci, mohol viesť k záveru o existencii príčinnej súvislosti medzi jeho konaním a možným porušením sťažovateľom označeného základného práva na súdnu ochranu. Toto základné právo nemôže byť porušené vtedy, ak všeobecný súd vo veci sťažovateľa koná (hoci nie podľa jeho predstáv), tak ako je to tomu aj v konaní vedenom pod sp. zn. 23 C 306/04.

Samotné odročenie pojednávania na neurčito vzhľadom na existenciu odôvodnených pochybností o procesnej spôsobilosti sťažovateľa (§ 20 Občianskeho súdneho poriadku) neznamená, že okresný súd nemieni v prípade odstránenia týchto pochybností sa s jeho vecou zaoberať, so sťažovateľom ako s účastníkom konania v procesnom postavení žalobcu ďalej konať a napokon meritórne rozhodnúť. V súvislosti s tým ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ aj napriek tomu, že sám prejavil ochotu predložiť okresnému súdu dôkaz, ktorým mal vyvrátiť pochybnosti týkajúce sa jeho procesnej spôsobilosti, v stanovenej lehote nepredložil.

Ústavný súd považuje doterajší postup okresného súdu v okolnostiach prípadu za taký, ktorým sa naďalej realizuje a reálne uplatňuje základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu v zmysle Občianskeho súdneho poriadku, čo vylučuje reálnosť záveru o porušení tohto základného práva už pri predbežnom prerokovaní sťažnosti.

Z týchto dôvodov ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v časti namietajúcej porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy považoval za zjavne neopodstatnenú a postupujúc podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ju z uvedeného dôvodu odmietol.

K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov (čl. 48 ods. 2 ústavy)

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti okrem iného namietal porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 23 C 306/04.

Podľa citovaného článku ústavy každý má právo, aby sa jeho vec (...) prerokovala bez zbytočných priet'ahov (...)

Zjavná neopodstatnenosť sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na konanie bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy môže vyplývať aj z toho, že porušenie tohto základného práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, ktoré z hľadiska jeho druhu a povahy netrvá tak dlho, aby sa dalo vôbec uvažovať o zbytočných priet'ahoch.

V prípade, keď ústavný súd zistí, že postup všeobecného súdu sa nevyznačoval takými priet'ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné priet'ahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, nevysloví porušenie základného práva zaručeného v tomto článku ústavy (II. ÚS 57/01, III. ÚS 30/03) alebo návrh odmietne ako zjavne neopodstatnený (III. ÚS 199/02, I. ÚS 197/03, I. ÚS 35/04, I. ÚS 38/04).

Vzhľadom na krátkosť doby trvania namietaného konania na okresnom súde (iba osem mesiacov), ako aj procesné úkony priebežne vykonávané okresným súdom v predmetnej veci (prvotné úkony súvisiace s prípravou pojednávania, nariadenie pojednávania), ktoré smerovali k prerokovaniu a rozhodnutiu veci, nemožno postup

okresného súdu považovať za taký, ktorý by signalizoval existenciu zbytočných prietahov v konaní v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy.

Preto ústavný súd sťažnosť aj v tejto časti odmietol už po jej predbežnom prerokovaní.

V zmysle ustanovenia čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie. Z uvedeného vyplýva, že výrok, ktorým sa sťažovateľ domáhal priznania primeraného finančného zadosťučinenia, je viazaný na vyhovie sťažnosti vo veci samej, teda na výrok ústavného súdu o porušení základných práv, ktoré sťažovateľ v konaní pred ústavným súdom namietal, orgánom verejnej moci, proti ktorému sťažnosť smeruje. Keďže v uvedenom prípade ústavný súd odmietol sťažnosť po jej predbežnom prerokovaní, označeným návrhom sa už nezaoberal a z toho istého dôvodu považoval už za bezpredmetné rozhodovať o žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom.

Podľa § 32 ods. 1 zákona o ústavnom súde sa k uzneseniu pripája odlišné stanovisko sudcu Juraja Babjaka.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. júna 2005